

tur certa aliqua quantitas, ita ut nec monasterium teneatur ampliorem praestare, nec ipse rationem reddere. Discrimen in solutione oritur ex eo quod consensus Superioris praesumi potest in hac posteriore hypothesisi, minime vero ubi religiosus e massa communi permittitur sumere id quod ad ipsorum sustentationem necessarium est. Semper tamen praesumi potest consensus Superioris ut aliquid esculenti vel poculenti pauperibus tribuatur. (S. Alph. n. 23)

96. Munerum largitionem non tantum privatis, sed Superioribus et ipsis conventibus severe interdixit Clemens VIII, Const. *Religiosae Congregationes* (1594), quam tamen explicando temperavit Urbanus VIII Const. *Nuper* (1640). Hic declaravit "munera a religiosis utriusque sexus tribui posse ex causis gratitudinis, conciliationis, benevolentiae ejusque conservationis erga ipsam religionem vel conventum, aliisque causis ex sui natura actum virtutis et meriti continentibus: modeste tamen et discrete, et dummodo id non fiat nisi de Superiorum localium licentia, ac etiam cum consensu majoris partis conventus, si talis consensus de jure vel ex constitutionibus seu consuetudinibus cujusque religionis respective in hujusmodi casibus requiratur. ", Donationes illicitae his Const. etiam irritantur et, si summam scutorum decem excedunt, absolutione condonari nequeunt antequam facta sit restitutio, si fieri potest. (Innoc. XII, Const. *Romanus Pontifex*, 1692) (1)

Hae prohibitiones positivae non afficiunt Congregationes votorum simplicium: quibus tamen servandae sunt leges latae de alienatione bonorum ecclesiasticorum. (n. 610)

97. QUAER. I. Num liceat religioso habere **peculium**, i. e. pecuniam, pensiones vitalicias et alia bona temporalia mobilia vel immobilia quae ad privatam ipsius utilitatem destinantur, sive haec e communibus monasterii bonis tribuantur, sive aliunde comparentur.

RESP. 1° In praesenti disciplina Ecclesiae, cum voto paupertatis componi nequit usus peculii *independens* a licentia praelati, qualis praesertim habetur cum subditis non agnoscit praelato jus peculium ejusque usum revocandi. (n. 89, 1)

2° Usus peculii a licentia praelati *dependens* non pugnat quidem cum essentia voti paupertatis, sed a Trid. (Sess. 25. de Reg. c. 2) prohibitus est, saltem si bona quibus conflatur non desumantur e massa communi, sed aliunde comparentur. Nam Trid. (l. c.) jubet ut "omnia bona immo-

(1) Videsis Lessium (Auctarium, v. *Paupertas Religiosa*, Cas. 5) sapienter de largitione munerum disserentem ante temperamentum Urbani VIII.

bilia vel mobilia, cujuscumque quantitas fuerint... statim Superiori tradantur conventuique incorporentur. ", Attamen non excluditur diserte peculium quod a Superiore subditis detur, ex. gr. singulis annis ex aerario communi ut suis quisque necessitatibus provideat. (Ball. P. n. 116)

3° Ubi *consuetudo* viget, usus peculii dependentis ad usus necessarios vel honestos probabiliter licitus est, ut opinatur quoque S. Alph. (n. 15), qui testatur illud suo tempore in omnibus religionibus, saltem non reformatis, vixisse. Hinc consuetudo, ubi viget, potius hortationibus quam praeceptis abolenda est: ad vitanda enim majora mala, ipsa S. Sedes non raro implicite vel explicite peculium toleravit. Juvat tamen quamplurimum niti ut ubique statuatur vita perfecte communis, quae "in eo consistit ut bona quaecumque, redditus, emolumenta aliaque omnia, quae quovis titulo religiosis obveniunt, in usum religiosae familiae plene conferantur et ipsum victum, vestitum aliaque necessaria a conventu in communi accipiant. ", (Schema Conc. Vatic. ap. Martin. Omnium Conc. Vat. docum. collectio, p. 239)

4° Graviter peccant Superiores qui usum peculii in monasteriis de novo introducunt, ob notabilem relaxationem regulae et plurima mala inde secutura: quod tamen non videtur intellegendum de peculio modico quo res minoris necessitatis comparentur. Similiter graviter peccant subditi qui recusant parere Superiori volenti vitam perfecte communem instaurare, dummodo is simul omnia necessaria, juxta consuetudinem Ordinis, praebeat: nam ita vellent jam peculium independens a Superioris licentia (S. Alph. l. c.)

98. QUAER. II. Quae quantitas requiratur ad **grave peccatum** contra paupertatis votum.

RESP. Ingens dissensus inter AA. viget, ut videre est apud S. Alph. n. 24. Sequemur normam propositam apud Ball. P. (n. 12 seqq.), quam magis cum principiis communiter receptis congruere censemus.

Imprimis advertendum est, in peccatis contra votum paupertatis, duplicem malitiam reperiri posse: alteram (quae semper adest, utpote essentialis violationi voti) contra *religionem*; alteram (quae praesertim nostris temporibus, multiplicatis religiosis votorum simplicium et dominii capacibus, crebro abest) contra *justitiam*, sive laedatur jus communitatis in bona sua, sive injuria fiat tertio cuilibet. Gravitas igitur oriri potest ex utraque malitia vel e priori tantum. Quare singulae seorsim considerandae sunt.

1° In ratione injustitiae, gravitas peccati istius dijudicanda erit e norma data (Vol. I. n. 509) pro furto rei ad plures pertinentis. Igitur si

res consumpta, donata, etc. pertinet ad monasterium, inspiciendum erit utrum istud sit opulentum an pauper vel mediocris condicionis. Insuper hujusmodi furta coalescunt ad efficiendam materiam gravem, sub iisdem restrictionibus et temperamentis quae (Vol. I. n. 510) de furtulis universe posita sunt.

2° In ratione sacrilegii gravitas dijudicanda est e norma absoluta data (Vol. I. n. 507) pro peccatis furti. Etenim communiter admittitur tamquam principium "illam esse sufficientem materiam ad violationem gravem voti quae sufficit ad peccatum grave furti contra justitiam." (Lugo, de Just. et J. disp. 3. n. 170) Cujus principii rationem reddit Sanchez (in Decr. l. 7. c. 20. n. 3): "Quia hoc proprietatis peccatum se habet instar furti. Sicut enim in furto res usurpatur invito domino, ita, in peccato proprietatis, usurpatur invito Superiore, cui per votum paupertatis omnes suas actiones, quoad recipiendum, retinendum aut distribuendum aliquid pecunia aestimabile, religiosus subiecit." Haec autem norma ita intellegenda est ut materiae quantitas sit ex se sufficiens ad furtum grave, seclusis peculiaribus circumstantiis personae adversus quam committitur: nam quatenus negligitur debita dependentia a Superioribus, parum refert utrum res usurpata pertineat ad pauperem an ad divitem, ad monasterium inops an ad opulentum. Sumenda est igitur quantitas absoluta, pro condicionibus locorum et temporum. Quare, nisi haec attingatur, non erit censendum grave peccatum proprietatis quo nulla aut levis injustitia committitur, puta si religiosus votorum simplicium alienat vel auget bona sua sine licentia, si sollemniter professus expendit pecuniam ea condicione acceptam ut monasterio non acquiratur, etc. Excipe casum quo regulae alicujus Ordinis statuunt minorem summam ad graviter laedendam paupertatem sufficere: votum enim intellegendam est juxta regulas quae ejus materiam determinant.

Probabilius rejiciendum est quod quidam AA. asserunt: opus esse in religiosis ad graviter peccandum quantitatem illam quae in filiisfamilias ad grave furtum requiritur. (Vol. I. n. 508) Nam prorsus alia est condicio filii ad bona paterna et religiosi ad bona conventus. Neque hic afferri potest eadem ratio, nempe dominum esse minus invitum erga religiosos quam erga extraneos: hic enim praesertim attendendum est detrimentum spirituale quod monasterio e talibus peccatis obvenit in uno e praecipuis religionis fundamentis. (S. Alph. n. 24) Idem adhuc magis patet in Ordinibus ubi (ut fit in Societate Jesu) universe declaratur graviter delinquere contra votum paupertatis eum qui, tamquam propriam, usurpet vel alienet summam quae furto sublata grave peccatum contra septimum praeceptum constitueret.

Hujusmodi culpa quae sint unice contra religionem probabilius non

coalescunt ad constituendam culpam gravem, nisi fiant cum animo perveniendi ad materiam gravem, puta ad magnam pecuniae summam quae absque licentia retineatur. (Ball. P. n. 141; Lugo, l. c. n. 181) Nam plura peccata levia contra religionem non coalescunt ad faciendum unum peccatum grave, sicut nec plura peccata levia contra castitatem et temperantiam. Deficit enim ratio ob quam coalescunt peccata levia contra justitiam, scil. grave damnum inferri proximo furtis praecedentibus una cum ultimo furto levi. Saepe autem abesse potest illa ratio injustitiae a parvis violationibus voti paupertatis, etiam in sollemniter professis, ut observat Lugo (l. c.), puta si expendunt in usum substantialiter diversum id quod in alium expendere poterant, si dant aliis domesticis ea quae cum licentia ipsi habent, si pecuniam aliasve res ab extraneis accipiunt et expendunt ita ut nullum detrimentum inde patiat monasterium.

Leviter tantum peccat religiosus qui sine licentia mutuas dat res sibi ad usum concessas, dummodo tutus sit de restitutione. (S. Alpe. n. 27)

§ 3. OBLIGATIONES EX VOTO CASTITATIS.

99. I. Duplex est materia proxima voti castitatis religiosae. Prior complectitur abstinentiam ab omnibus actibus venereis tum externis, tum internis, qui in solutis omnibus peccata sunt; posterior, abstinentiam a matrimonio contrahendo vel matrimonii jam contracti usu. Hanc esse hujus voti extensionem, et speciatim includi actus internos, patet praecipue ex universali ejusdem intellectu, cui voventes se conformare debent. Hinc sequitur tam late patere objectum voti quam virtutis castitatis, nec posse laedi virtutem hanc quin simul laedatur et votum. Itaque religiosus, qui actus venereos per se illicitos poneret, praeter reatum contra castitatem, sacrilegium committeret, grave vel leve, prout culpa gravis vel levis contra castitatem foret. Qui vero matrimonium contraheret vel legitime contracto uteretur, graviter contra solam religionem delinqueret.

Quanta sit voti religiosae castitatis efficacia ad impediendum vel dirimendum matrimonium, vide n. 473.

II. Castitati perfectius custodiendae Ecclesia legem clausurae adjecit: quae tum active, tum passive spectari potest, prout egressum religiosorum extra claustra vel ingressum extraneorum intra claustra prohibet. Hic unice agemus de egressu virorum Regularium extra claustra: nam ceteras clausurae partes, utpote censuris firmatas, commodius explicabimus in tr. de Censuris. (n. 599 seqq.)